

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2141/2019
03.11.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Бисерке Живановић, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца Социјалистичке партије Србије, Општински одбор СПС Темерин, чији је пуномоћник Владислава Грче, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради утврђења права власништва, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3235/18 од 10.01.2019. године, на седници одржаној 03.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3235/18 од 10.01.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3235/18 од 10.01.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 4155/17 од 23.11.2017. године, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 4155/2017 од 23.11.2017. године, одбијен је захтев тужиоца да се утврди да је Социјалистичка партија Србије – Општински одбор СПС Темерин, по правном основу одржаја, стекао право својине на непокретности уписаној у ЛН .. КО ..., парцела број .., површине 36а 78м2, са објектима исказаним редним бројевима 1, 2, 3 и 4 саграђеним на тој парцели, све на адреси ... број .. и да се тужена Република Србија обавезе да трпи да се тужилац упише као власник предметне непокретности у 1/1 дела по основу пресуде, те да накнади трошкове парнице са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 16.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3235/18 од 10.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што

је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о ревизији тужиоца јер постоји потреба да се размотре правна питања од општег интереса и за уједначавањем судске праксе, с обзиром на предмет тражене судске заштите и разлоге из којих је одбијен тужбени захтев, као и наводе из ревизије тужиоца. Због тога је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је тужиочева ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је уписана као власник непокретности парц. бр. .. површине 36а 78м2 са зградом културе исказаном редним бројем 1 и помоћним зградама исказаним редним бројевима 2, 3 и 4, саграђеним на тој парцели, све уписано у лн .. КО Описана непокретност је при излагању катастра непокретности према записнику од 23.01.2002. године изложена као друштвена својина са правом коришћења Општинског одбора СПС Србије у целости. Дана 18.04.2002. године на захтев Савезне дирекције за имовину СРЈ извршена је допуна записника па је описана непокретност уписана као државна својина – власништво СРЈ. На наведено решење тужилац је изјавио приговор који је одбијен решењем Комисије за излагање катастра непокретности од 05.06.2002. године, а на које је тужилац изјавио жалбу која је такође одбијена одлуком од 12.07.2002. године. Тужилац је поводом овог уписа водио управни спор пред Врховним судом Србије који је тужбу одбацио решењем У 3044/2002. Потом је покренута и парница брисовном тужбом који поступак је окончан решењем Округног суда у Новом Саду Гж 6936/2006 од 07.02.2008. године којим је потврђена првостепена одлука о одбачају тужбе. Пре напред описане земљишнокњижне промене, на основу решења ДН 2018/1991 од 20.03.1991. године, као носилац права коришћења на спорној непокретности која је тада била уписана у ЗКУЛ бр. .. КО ..., водио се тужилац. Овај упис је извршен на основу одлуке Општинске конференције Социјалистичког савеза радног народа Војводине. Правни претходник права коришћења на овој непокретности је био Општински одбор Социјалистичког савеза радног народа Југославије у Темерину који је право коришћења стекао Одлуком Народног одбора општине Темерин од 02.10.1961. године. Од 1991. године до данас тужилац је у поседу спорне непокретности.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да тужилац није савестан држалац непокретности.

Другостепени суд такође сматра да је тужбени захтев неоснован, али из других разлога. Навео је да је према одредби члана 13. став 1. Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ број 73/2000 од 29.12.2002. године, престао да важи 18.07.2003. године осим одредби члана 13. и 14. Закона) Савезна Република Југославија даном ступања на снагу цитираног закона 06. јануара 2001. године постала власник имовине која је била на управљању, коришћењу и располагању

Савеза комуниста Југославије, Социјалистичког савеза радног народа Југославије и Савеза социјалистичке омладине Југославије, а коју су чинили објекти, пословни простор, опрема, канцеларијски намештај и слично. Предметна непокретност у земљишној књизи је била уписана као друштвена својина са правом коришћења Општинског одбора Социјалистичког савеза радног народа Југославије у Темерину, због чега је Република Србија с позивом на одредбу члана 13. Закона о финансирању политичких странака у вези одредбе члана 59. став 3. Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе постала власник непокретности. По сили закона тужена је у јавној књизи уписана као власник непокретности. Закључио је да се ради о имовини Социјалистичког савеза радног народа Југославије која је у наведеном члану Закона о финансирању политичких странака побројана као једна од савезних организација. Тужилац је на основу решења ДН 2018/1991 од 20.03.1991. године био уписан као носилац права коришћења на спорној непокретности на основу одлуке Општинске конференције Социјалистичког савеза радног народа Војводине, међутим, како су према одредби члана 14. став 1. Закона о финансирању политичких странака одлуке, уговори и други акти који су служили као основ за пренос права коришћења односно располагања на непокретностима које су служиле за обављање делатности тих организација, ништави, отпао је правни основ на основу кога је извршен упис права коришћења тужиоца у јавну књигу. Закључио је да је тужилац био савестан али не и законити држалац предметне непокретности иако је тужба заснована на тврдњи о законитом основу стицања у одлуци Народног одбора општине Темерин од 20.10.1991. године и одлуци Општинског одбора ССРНВ од 26.06.1990. године, те је за стицање права власништва по основу одржаја у овом случају потребан протек рока од 20 година пошто се законитим држаоцем могао сматрати од 04.07.1996. године (од када постоји могућност стицања права својине одржајем на друштвеној својини) све до пријема решења Округног суда у Новом Саду Гж 6939/2006 од 07.02.2008. године (којим је одбачена тужиочева тужба у тзв. брисовној парници). Како није протекло 20 година да би тужилац стекао право својине у смислу члана 28. став 4. ЗОСПО правилна је одлука првостепеног суда којом је тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног касационог суда, овакав закључак другостепеног суда се, за сада, не може прихватити као правилан јер је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 13. став 1. Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ број 73/2000) прописано је да је имовина која је била на управљању, коришћењу и располагању Савеза комуниста Југославије, Социјалистичког савеза радног народа Југославије и Савеза социјалистичке омладине Југославије, а коју су чинили објекти, пословни простор, опрема, канцеларијски намештај и слично, својина Савезне Републике Југославије. Одредбом члана 14. истог закона прописано је да су одлуке, уговори и други акти којима су непокретности, на којима су право коришћења, односно располагања имале друштвено-политичке организације из члана 13 став 1 овог закона и које су служиле за обављање делатности тих организација, пренете на друга правна или физичка лица после њиховог престанка или којима је право коришћења, односно располагања пренето на политичке странке, удружења грађана или друштвене организације настале преображајем, спајањем или припајањем друштвено-политичких организација, или којима су на друга правна или физичка лица пренете са дејством у моменту престанка рада друштвено-политичких организација, ништави (став 1.), да Савезна Република Југославија има право да захтева брисање права својине или другог стварног права стеченог супротно ставу 1

овог члана и предају непокретности на којима су право коришћења, односно располагања имале ове савезне друштвено-политичке организације (став 2.), а да се применом одредбе става 2 овог члана не може дирати у права која су стекли савесни стицаоци и трећа савесна лица (став 3.).

За сада не може прихватити став другостепеног суда да се на конкретан случај примењују одредбе Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ број 73/2000). Наиме, за спорну имовину у конкретном случају није утврђено да ли је била на управљању, коришћењу и располагању Савезу комуниста Југославије јер је према општим актима Савеза комуниста Југославије – Статуту, некадашњи Општински комитет Савеза комуниста као претходник Општинских одбора био самостална организација о чему се овај суд већ изјаснио кроз своју пресуду Рев 14/10 од 17.02.2010. године. Сама чињеница уписа у јавне књиге у које је упис извршен на ОО СРНЈ у Темерину наводи на закључак да је реч о самосталној организацији јер у супротном исправа која је послужила за упис не би могла бити спроведена кроз јавне књиге пошто гласи на субјект који нема својство правног лица и не може бити уписан титулар права због чега упис није ни извршен на ССРНЈ – Основна организација Темерин да би се сматрало да је реч о организационом делу савезне организације. Отуда код тренутног чињеничног утврђења поменути Закон о финансирању политичких странака није могао да буде основ за укњижење спорне имовине као власништво Савезне Републике Југославије како је то урађено у конкретном случају. Ово све из разлога што је у поступку остало неутврђено да ли је правни претходник тужиоца спорне непокретности стекао теретним путем односно теретним правним послом, како је то тужилац тврдио да проистиче из решења .. од 02.10.1961. године, јер је уз непокретност преузета и исплата ануитета, што би указивало на то да се ради о кредиту чију исплату је прихватио стицалац, а што би водило закључку да је непокретност стекао својим средствима. Како је у поступку изостало утврђење да ли се ради о стицању спорне непокретности теретним или бестеретним правним послом то се, за сада, не може прихватити примена материјалног права од стране нижестепених судова као правилна.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити наведене пропусте, оценити битне чињенице од значаја за правилну примену материјалног права на које је указано овим решењем и донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић